

Sababoota Duubatti Deebiâ€™iinsaa-Kutaa 21

Description

Dhugumatti daandii Islaamaa keessa gara fuunduraa keessa osoo deemanu gufuwan baayâ€™een nama qunnamu. Gufuu tokko yommuu darbe jennu gufun biraatti gufanna. Takkaa olkaane adeemsa keenya itti fufna, takkaa immoo achuma turree duubatti mucucaanna. Gufuu daandii keessatti nu qunnaman keessaa muraasa haa ilaallu:

32-Zannii Baduu

Dhimmoota dargaggoota biratti duubatti deebiâ€™uu uuman keessaa tokko zannii baduudha. Dargaggoonni sadarkaa 1ffaa, sadarka 2ffaa fi jalqabbii yuniversitii irratti taâ€™an miira qaraa fi sensetif taâ€™e qabu. Dhimmoota wanta namni yaaden alatti hiiku. Buâ€™aan hiika kanaa balaa badaadha.

Dargaggeessa gaarii tokko nan yaadadha. Namni isa tooâ€™atu isa jaallata, ofitti dhiyeessaa ture. Islaama qabachuu isaa erga tolchee fi amanti isaa eeggachuu irratti dandaâ€™aa erga taâ€™ee booda ustaazni isa dhiisee nama biroo hordofuu jalqabe. Dargaggeessi kunis akka waan ustaazni kuni isa jibbeetti isatti dhagayamee. Zanniis isatti bade. Garuu dargaggeesi kuni qaruute waan taâ€™eef gara ustaaza deemuun ifatti sababa kanaa gaafate. Ustaaznis sababa isatti beeksise. Dargaggeessisakkana isaan jedhe: Rabbiin kakadhe! Dhugumatti zanni sitti badee jira. Yaanni badaan narra naannaâ€™e. shakkiin naannawa kee marse. Yoo kuni kaayyoo fi niyyaa kee taâ€™e, kana booda gonkumaa sitti hin dallanu.â€

Gaafiin kaâ€™u: osoo dargaggeessi kuni aaqila taâ€™uu baatee fi rakkoo akkamitti akka furuu osoo beeku baate, silaa buâ€™aan isaa badaa hin taâ€™uu?

Dargaggeessa haalli armaan olii muudate nan beeka. Dargaggoota ni dhiise, haqa ustaaza keessatti ni dogongore. Isaan waliin haasawu ni dide. Yeroon muraasni erga darbe booda dargaggeessi kuni iccitii isaa ifatti baase. Sababni duubatti deebiâ€™insa isaa; warra gaggaaritti zanni baduu fi â€˜isaan warra faayda barbaadanâ€™ jedhe yaadudha.

Seenaa kana kan fakkaatu seenaan bira, dargaggeessi tokko obboleeyyan gaggaarii waliin hariiroo uume. Konkolaataa ni qabaa ture. Doyâ€™ummaa tokko malee konkolaataa tanarratti isaan feâ€™a. Guyyoota keessaa guyyaa tokko konkolaataan isaa tuni hojiin ala taate (ni tabalaashofte). Ustaazni isatti goruu ni dagate. Dargaggesi kunis dallanee dargaggoota kanniin irraa addaan bahe. Yommuu isa dubbisanakkana jedhe: â€œisaan konkolaataa tiyyaaf malee na hin fedhan. (Duraanu konkolaataa tiyyaaf jedhanii natti goru. Yommuu konkolaataan tabalaashoftu na dhiisan).â€ Isa amansiisuu ni yaalan. Hanga ustaazni barattoota keessaa eenyullee konkolaataa dargageessa kanaa akka hin yaabbanne kakachuun dhoowwutti malee isa amansiisuu hin dandeenye. Yeroon muraasni erga darbee booda jaalalli isaanii konkolaataa isaatiif osoo hin taâ€™in Fuula Rabbiitiif akka taâ€™e ni beeke.

Zannii fi shakkii irratti hundaaâ€™uun namoota biroo irratti murteessun xumura gaddisaatti nama geessa. Hasaasni fi zannii baduun yeroo baayâ€™ee maddi isaa sheyxaana. Qurâ€™aana kabajamaa keessatti:

يَا يَهَا الَّذِينَ عَامَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبِيٍّ فَتَبَيَّنُوا

â€œYaa warra amantan faasiqni oduu yoo isinitti fide, addaan baafadhaa.â€ Suuratu Al-Hujurat 49:6

يَا يَهَا الَّذِينَ عَامَنُوا أَجْتَنَبُوا كَثِيرًا مِنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِلَّا

â€œYaa warra amantan zannii baayâ€™isuu irraa fagaadhaa. Dhugumatti zanniin (seehaan) gariin cubbuudha.â€ Suuratu Al-Hujurat 49:12

Wanti Muslima irra jiru obboleessa isaatiif uzrii barbaadu qaba. Akkuma salafoota garii irraa dhufeetti, obboleessa keetiif uzrii torbaatama barbaadi. Yoo hin argatin, tarii uzrii ani hin beekne qaba jedhi. Kuni dirqama Muslimni obboleessa isaatii fi nafsee ofitiif qabuudha. Ergasii hasaasa wayii hasaasun akkana jedha: Yeroo hundaa Islaama qabachuun maaliif miidhamaa taâ€™aa? *Rabbiif moo namaaf jennee Islaama qabannaa?* Namni dargaggeessa saalihoota waliin waggoota dheeraaf taaâ€™ee ergasii isaan irraa addaan cituu qofaaf ykn zannii isaanitti baduu irraa kan kaâ€™e dhimmi wayii uumamu qofaaf Islaama hordofuu dhiisu ni ajaaâ€™ibsiifata. Rabbiin ofirratti eeguun eessa jiraa? Ganda Aakhiraatiif hojjachuun eessa jiraa? Namoonni duniyaa gurguranii Aakhirah bitatan eessa jiruu?

(Addunyaa irraa wanta tokko waan dhabdeef Islaama hordofuu ni dhiistaa? Nama jaallattu waan dhabdeef ykn namni duraan si jaallatu waan si jibbeef Islaama hordofuu ni dhiistaa? ***Rabbiif moo namaaf jennee Islaama hordofnaa?*** Namaaf jenne ykn faayda addunyaatiif jenne Islaamaa yoo hordofne, yeroo nama ykn faaydaa san dhabnu, Islaama hordofuu ni dhiisna. Garuu yoo Rabbiif jenne Islaama hordofne, wanti fedhe osoo dhufelle Islaama hin dhiisnu. Fakkeenyaaaf, dhiirri dubartii takka jaallate ergasii ishii fuudhuuf jedhe Islaama yoo hordofe, san booda intala tana yoo dhabe, tarii Islaama hordofuu dhiisu dandaâ€™a. Yoo Rabbiif jedhe hordofe immoo, ishii dhabee dhiise, gonkumaa Islaama hordofuu hin dhiisu.)

33-Wanta baratan hojii irra oolchu dhiisu

Yaa dubbisaa kabajamaa! Mata duree kana akka addaatti hin ilaalin. Rifannaan kanarraa si hin tuqin. Tarii akkana jechuun gaafi dhiyeessu dandeessa: sababa kanaa fi duubatti deebiâ€™uu jidduu hariiroon jiru maalidhaa? Anis akkana jedha: namni keesso fi iccitii dhimootaa qoratee fi beeke, sababni kuni duubatti deebiâ€™u baayâ€™eef gahee olâ€™aanaa akka qabu jala muree beeka.

Dhugumatti, beekumsi gara gochaatti yoo hin jijjiramin, abbicha irratti sharrii fi ragaa taâ€™a. Guyyaa ilmaan namaan kaafaman ni qoratama. Kanaafi, Rasuulli (SAW) beekkumsa akkana irraa Rabbiin akka issaan eegu kadhatan: **Yaa Rabbi! Beekumsa nama hin fayyanne irraa Siin eggamaâ€™a**

Kunoo asitti nama of barsiisuu dagatee namoota biroo barsiisuuf carraaqutu jira. Yookiin immoo mataa ofiiti wanta barate hojii irra hin oolchu garuu namoonni biroo hojii irra akka oolchan dirqisiisa.

*Yaa namicha namoota biroo barsiisuu
 Sila nafseen tee barnootatti hin hajamtuu?
 Nama dhukkubsatee fi laamshayeef dawaa ni ibsitaa
 Ati dhukkubsataa taatee osoo jirtuu inniakkamitti fayyaa
 Nafsee keetirraa jalqabii, jallinna ishiitirraa dhoowwi
 Yoo isarraa dhoowwamtee, ati ogeessaa
 Wanta ati jettu kan sirraa fuudhatu fi sitti hidhatu jiraa
 Wanta mataa keeti hojjattu namoota hin dhoowwinii
 Yoo ofii hojjattee sirratti salphinna guddaadhaa*

Dhugumatti, namni wanta jedhu hojii irra yoo hin oolchin, beekumsi isaa fudhatama hin argatu. Kunoo asitti garee namootaa umrii isaanii guutuu beekumsa barbaadantu jira, garuu hojii irra oolchuuf ykn namoota biroo barsiisuuf itti hin yaadan. Musiibaan guddaan, nama namoota barsiisuuf gara fuunduraatti bahee hunda ni qeequ. Isaan namoota hin barsiisan, nama namoota barsiisuus hin jaallatan.

Gareen tuni hiriira Islaama keessatti hulaan (banaan) akka uumamuuf sababa taate. Namoota ni hifatan, namoonnis isaan hifate.

*Yaa namana! Beekumsa keetiin hojjadhu buâ€™aa buufattaatii
 Beekumsi nama hin fayyadu yoo hojiin hin bareedinii*

Ummanni namoota iyyanii duubatti nama harkisan osoo hin taâ€™in beektoota wanta beekan hojii irra oolchanitti hajamu. *Dhugumatti, beekumsaa fi hojii wal qabsiisuun iimaana jabeessa, hayyama Rabbiitiin sheyxaaana irraa eggumsa namaaf taâ€™a.*

Barataan beekumsaa beekumsa isaa irraa yoo hin fayyadamin hifannaan ykn laafinni isa qunnam. Shakkii hin qabu, yeroo baayâ€™ee laafinni (ceemâ€™uun) marsaa badaa gara duubatti deebiâ€™uutti nama geessudha.

Madda:

Min Akhbaaril Muntakisiina maâ€™al asbaabi wal ilaajâ€™a“

Date Created

September 9, 2021

Author

admin